

ЗМІСТ

ВІД АВТОРКИ	7
1. ЧЕРВОНІ ШАРОВАРИ І ПЕРШИЙ ТВІР	9
2. РУЖЕНА ШАЛЕНА	11
3. ЧАРІВНЕ СЛОВО	13
4. ЛЕТЮЧІ СТІЛЬЦІ	16
5. БАЗАРУВАННЯ	19
6. ПЕРШИЙ ПРИВИД НА КУТКУ	22
7. ПІКОВА ДАМА ТА ЗОЛОТИЙ ХРЕСТИК.	27
8. ЯК Я ЙШЛА З ДОМУ.	30
9. ДИКА ОРХІДЕЯ.	33
10. НАЙПЕРШИЙ СПОГАД І МОРЕ.	35
11. КУДИ НІЧ, ТУДИ Й СОН	38
12. ЖУЙКИ З ДИНЕВИМ СМАКОМ	40
13. ЗВІДКИ Я ВЗЯЛАСЯ	43
14. ПРО ІСТОРІЮ УКРАЇНИ	46
15. ЯК МЕНЕ ПО ТЕЛЕКУ ПОКАЗУВАЛИ	49
16. ЯК РАК НА ГОРІ СВИСНЕ	52
17. ЗАКРИЙ РОТИК	55
18. МУХОЛОВИ	58
19. АБРИКОСОВИЙ ПЕРВАК	61
20. ВЕДМЕЖА	64
21. ГЕРБАРІЇ В КНИЖКАХ	66
22. РИБАЛКИ	69
23. СЕРПНЕВЕ ДНО	72
24. МАМОРЕ МІО	76

25. БЕЗ ДАМ НЕМА ДРАМ	78
26. ВИДАТНИЙ ХОДУН.	82
27. ШОВКУН	87
28. ПЕРШИЙ РАЗ ДО ПЕРШОГО КЛАСУ.	90
29. СВЯТ-СВЯТ-СВЯТ	93
30. КІМОНО, АЙКІДО ТА ПРИВОРОТ.	96
31. ГОЛОВНИЙ ТРАВНИК СІМ'Ї.	99
32. ПРО ЩУРКА ТА ВАСЬКА	102
33. ПОЖИРАЧІ ДИНЬ	105
34. НАТА КАКУ А-СЯ-СЯЙ	108
35. ЯК У МЕНІ ПРОКИНУЛАСЬ ПОЕТКА	111
36. ПУП МОЇХ ЗЕМЕЛЬ	115
37. СМЕТАНКОВИЙ ПЕРЕПОЛОХ	118
38. КОЛИ ПАДАВ ВЕЛИКИЙ СНІГ	121
39. ПРО ВИШНЮ І ТРИ ШКУРИ	124
40. ЛЕГЕНДА НАШОЇ ЯЛИНКИ	128
41. АЙБОЛИТЬ ТА КО-КО-КО	131
42. СВЯТИЙ МИКОЛАЙ, ПОДАРУНКИ РОЗДАВАЙ	134
43. КАЗКИ КУКУРУДЗЯНИХ КАЧАНІВ	137
44. ЯК ВИКОХУВАТИ КУРЧАТ	140
45. АВАСЬКА	142
46. ЕВОЛЮЦІЯ КРАСИ	145
47. ГОРЩИК ДЛЯ ЖЕНИХА	149
48. ЩЕДРИЙ ЩЕДРИЙ ВЕЧІР	153
49. ВЧОРАШНІЙ БОРЩ	156
50. РАДІОЛА БЕЗ ПАЛЬТА	159
51. ЗАМІЖ НЕ НАПАСТЬ	163
52. В КОГО Я ТАКА ТВОРЧА	166
53. ГУБНА ГАРМОНІКА	170
54. СПОРТ НЕ ТОРТ	174
55. ЯК ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ЛІТО	177
ПІСЛЯМОВА	180
ПРО АВТОРКУ.	183

ВІД АВТОРКИ

«**ОБЕРЕЖНО, ІДЕЯ:** 55 історій з мого дитинства» – саме з такого заголовка до публікації у фейсбук почалася книжка, яку ви тримаєте в руках. Тоді я публічно пообіцяла своїм друзям та знайомцям, що буду щодня записувати по одній історії з мого дитинства, так, щоб із 6 серпня і до 1 жовтня їх стало аж п'ятдесят п'ять.

«Зберу історії, подарую мамі, а потім онукам», – фантазувала я. «Це будуть сімейні легенди (якими мене досі дражнять), значущі події (які досі гріють серце), випадкові спогади (які сама-не-знаю-навіщо пам'ятаю) та купа інших невідповідних випадковостей, про які я дізнаюся лише в ході проекту. Без психології та самокопань. Лише факти, присмачені гумором.

Усі історії проекту я позначатиму хештегом #55історійЗдитинства. Запрошую і вас! Бо мені дуже потрібна компанія».

Ми разом із друзями ці історії читали, реготали, дивувалися, розчулено шмигали над ними носами – і згадували все нові й нові пригоди.

Тоді я зрозуміла: така збірка має бути в кожного з нас. Не книжка навіть, а кишеньковий записник із дитячими спогадами, дрібними для інших – і важливими для власника. Кожна історія в цій книжці повертатиме вас до ваших спогадів про дитинство. «О, у нас теж таке було!» – будете думати ви. Чи навпаки: «І мені розказували. Теж про діда,

але інше». Ви можете лише усміхнутися зі спогадів. А можете розказати вже вашим дітям історію про те «Як ми були малими», зателефонувати батькам – і розпитати в них про забуте, написати повідомлення коханим або зробити допис у соціальних мережах. Головне, що ваші історії з вашого дитинства – це ваша опора, яка завжди з вами.

Вже на етапі підготовки книжки до друку я переосмислила назву збірки – і на світ вирвалося «Йо-ке-ле-ме-не». Суто за фактом й, к, л, м, н – це лише п'ять літер абетки. І не лише української. Але в нашій сімейній історії – це та її частина, що завжди дивувала малу мене, а потім ще й стала моїм першим лайливим словом (хіба чия мама так не лаялась?). Ще інколи я жартую, що, можливо, саме з літер й, к, л, м, н мені довелося скласти власне слово «щастя». А згодом, як бачите, ще й написати про це книжку.

Також у цій передмові я хочу звернути вашу увагу на обкладинку, для якої ми разом обрали картину художниці Надії Кушнір (Надьожна) із серії про хробака. Цього персонажа Надя намалювала в усіх можливих формах: Хробунцель, хробак-кран, хробак у штанях, хробак-батон, хробак у пальті... Окрім кольорової гами, її роботи відгукнулися мені саме нескінченною творчістю: тим, як мисткиня художньо переказала безліч історій нашого життя крізь історію одного персонажа. Я теж так умію. І дуже це люблю. Сподіваюсь, наше творче рішення вподобаете й ви.

Отож, запрошую до моїх історій!

Наталія Кальченко

1

ЧЕРВОНІ ШАРОВАРИ І ПЕРШИЙ ТВІР

Якось першого вересня я прийшла у другий клас і дізналася, що цілий рік оті люди вчили мене писати – і навіть? Власне, для того, щоб я, у бантах і з трансформерами на новому пеналі, сіла і негайно написала твір «Як я провела літо».

Тобто вони хотіли, щоб 92 дні полуничного, книжкового, кульбабового і медового літа на селі я запхала в одну сторінку косою лінією... То був злочин проти літа, тому я написала лише одну історію – про півня. Бо вона повторувалася щодня.

Жив-був у бабусі півень породи Бик. «Бик» не тому, що міцний та гожий, а тому, що поведінкою був схожий на палкого мексиканського бика. Щойно він бачив мене на обрії, враз мінявся з лиця: гнівливо бігав очиськами, рив кігтями спориші, розправляв крила, бив ними по землі – і стартував мені навздогін зі швидкістю розширення всесвіту. Або й швидше. Як його мексиканський побратим на червону ганчірку.

Можливо, йому не подобались мої червоні штани фасону «шаровари». Можливо, маленькі дівчатка. А може, просто літо – не його сезон. Проте дорога на город та в туалет

пролягала повз курник (без варіантів), а півень був прудкішим за мене. Відтак того літа крім червоних шароварів я носила ще й подзьобані ноги під ними.

Бабуся в цьому конфлікті тримала толерантну позицію: вавочки цілувала, відбиватися від нападника навчала, але відрядити його у плавання по супах та борщах не поспішала. Той півень був єдиним чоловіком у пташиній зграї, він знав, що лише махровий патріархат забезпечує безстрокову візу в цьому світі.

О, як я бігала того літа!.. Як Гермес у крилатих сандалях.

І якби Доля запустила в моє життя ще одного такого півня, просто зараз ви би стежили за мною на бігових доріжках у Ріо чи іншій столиці Олімпійських ігор. Але півнів більше не було. Зате був перший у моєму житті твір «Як я провела літо». Який, скажу чесно, я досі вважаю геніальним. Перевіряти його геніальність ніхто, звісно, не буде (хоч мама й досі зберігає мої перші зошити на антресолях). Але дві сторінки, коса лінія, крупний дитячий почерк – що там могла бути за історія?..

«І було літо. І був півень. І були червоні шаровари. Він стридав, а я тікала. Через раз наздоганяв. Через раз отримував хвірткою по дзьобу. І так щодня протягом 92 днів літа, яке я провела в прабабусі».

Це була моя перша записана історія.

Тоді ж я винайшла метод ідеальної помсти: якщо тебе забембали чи образили, напиши про це історію. Вперше великий обсяг смислів та образів я викладала в короткі речення та прості слова. І був азарт. І була безкомпромісна віра, що ось-ось, ще трішки – і вийде щось надзвичайне!..

Таки вийшло. І досі виходить. А все завдяки тому, як ми з півнем провели літо.